

Quickscan flora en fauna

Tankstation Wilhelmsweg, Emmen-Zuid

Arnhem, 7 september 2015

Colofon

Titel	: Quicksan flora en fauna
Subtitel	: Tankstation Wilhelmsweg, Emmen-Zuid
Projectnummer	: 15.060
Datum	: 7 september 2015
Veldonderzoek	: E.W.A. Janssen
Auteur(s)	: E.W.A. Janssen
Goedgekeurd door	: T. Kooij
Opdrachtgever	: Fokko Agteres Advies in Ruimelijk Ontwikkeling, Twello
Contactpersoon	: Fokko Agteres

Bezoekadres	: Tivolilaan 205
Postbus	: 2
Postcode	: 6800 AA Arnhem
Telefoon	: 026-8454583

info@ekoza.nl
www.ekoza.nl

Ekoza is lid van het Netwerk Groene Bureaus: www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Wettelijk kader	5
2.1 Flora- en faunawet	5
2.2 Natuurbeschermingswet 1998	7
2.3 Ecologische Hoofdstructuur	8
3. Gebiedsbeschrijving	9
3.1 Gebiedsbeschrijving.....	9
3.2 Voorgenomen ingreep	11
4. Onderzoeksmethode	12
4.1 Bronnenonderzoek	12
4.2 Veldonderzoek	12
4.3 Uitwerking en rapportage	12
5. Resultaten	14
5.1 Gebiedsbescherming	14
5.1.1 Natura 2000.....	14
5.1.2 Ecologische Hoofdstructuur / Natuurnetwerk Nederland	15
5.2 Soortenbescherming (Flora- en faunawet)	16
5.2.1 Grondgebonden zoogdieren	16
5.2.2 Vleermuizen.....	18
5.2.3 Vogels	19
5.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen	20
5.2.5 Flora.....	20
5.2.6 Ongewervelden	21
6. Conclusies en aanbevelingen	22
6.1 Gebiedsbescherming	22
6.2 Soortbescherming	22
6.2.1 Grondgebonden zoogdieren	22
6.2.2 Vleermuizen.....	23
6.2.3 Vogels	23
6.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen	23
6.2.5 Flora.....	23
6.2.6 Ongewervelden	23
Bronnen	24
Literatuur	24
Websites	24

1. Inleiding

Er zijn plannen voor de bouw van een tankstation aan de Wilhelmsweg nabij treinstation Emmen-Zuid te Emmen. Ook zal er volgens dit plan een pleintje naast het tankstation worden gerealiseerd.

Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving. De groene elementen kunnen als rust- of verblijfplaats dienen voor verschillende dier- en plantensoorten. Veel dieren en planten zijn middels de Flora- en faunawet beschermd. Om inzichtelijk te krijgen of voor het uitvoeren van de ingreep een ontheffing nodig is in het kader van de Flora- en de faunawet, is het noodzakelijk om te weten of er beschermde dieren en/of planten op het terrein voorkomen.

Mogelijk liggen er beschermde gebieden in de directe omgeving van het terrein waarop de ingreep effect kan hebben. Dit is van belang te weten in verband met de Natuurbeschermingswet.

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een quickscan. Het betreft een beoordeling van de huidige en potentiële aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren op de onderzoekslocatie en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden. De quickscan vindt plaats op grond van bronnenonderzoek en een terreinbezoek. Tijdens het terreinbezoek is een inschatting gemaakt welke soorten voor kunnen komen en welke soorten op voorhand uit te sluiten zijn. Hierbij speelt ook de ingreep een belangrijke rol.

Deze quickscan is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de afwezigheid van soorten. Dit onderzoek betreft geen volledige veldinventarisatie. Mochten er effecten te verwachten zijn van de werkzaamheden op beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn, dan wordt een nader onderzoek geadviseerd.

In hoofdstuk 2 staat het wettelijke kader uiteengezet, waaraan getoetst dient te worden. Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het onderzoeksgebied en de voorgenomen ingrepen. Hoofdstuk 4 geeft een korte beschrijving van de onderzoeksmethode. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van het onderzoek besproken. Tenslotte worden in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen gegeven.

2. Wettelijk kader

In dit hoofdstuk wordt in het kort het wettelijk kader en de toepassing op ruimtelijke ontwikkelingen beschreven. Bij de bescherming van natuur in Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet. Hoewel het geen wetgeving maar beleid betreft, is in dit hoofdstuk ook een paragraaf over de EHS opgenomen.

2.1 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet vormt het wettelijke kader voor bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen, zoals de Vogelwet, de Jachtwet, de Wet bedreigde uitheemse diersoorten en een deel van de Natuurbeschermingswet (soortbescherming). Tevens is de Flora- en faunawet het nationale wettelijke kader waarin de bepalingen van EU-richtlijnen op het gebied van natuurbescherming (soorten) zijn omgezet naar nationaal recht. Doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de planten- en diersoorten die in het wild voorkomen. Hiertoe is een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. In principe mogen er geen handelingen worden uitgevoerd die schadelijk zijn voor de soort. Van de verbodsbepalingen is onder bepaalde voorwaarden een ontheffing mogelijk. Voor alle soorten geldt er een 'zorgplicht': een ieder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren.

Verbodsbepalingen volgens de Flora- en faunawet:

- Artikel 8:* Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9:* Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10:* Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11:* Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12:* Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Daarnaast is *artikel 13* eventueel nog van belang in verband met verplaatsen van soorten. Het vervoeren en onder zich hebben van beschermde inheemse soorten is verboden.

Zorgplicht volgens de Flora- en faunawet:

- Artikel 2:*
1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
 2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Algemene Maatregel van Bestuur

Middels een Algemene Maatregel van Bestuur is de regelgeving rond de Flora- en faunawet nader ingevuld. Het belangrijkste gevolg is dat de procedures bij ruimtelijke ingrepen en bij bestendig gebruik en beheer aanzienlijk eenvoudiger worden, aangezien voor de meest algemene soorten er een vrijstelling van de verbodsbepalingen komt (voor onder meer ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer). Bij het toepassen van de Flora- en faunawet wordt voortaan een onderscheid gemaakt in drie categorieën van beschermde soorten:

Tabel 1: De algemene beschermde soorten waarvoor ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig gebruik en beheer een vrijstelling zonder nadere voorwaarden geldt.

Tabel 2: De bedreigde beschermde soorten: voor een aantal soorten planten en dieren geldt een strikter beschermingsregime. Omdat ze in Nederland als bedreigd worden beschouwd. Vrijstelling geldt als op basis van een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Tabel 3: De strikt beschermde soorten: alle vogelsoorten alsmede plant- en diersoorten die vermeld staan in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bij Algemene Maatregel van Bestuur zijn aangewezen als bedreigde soorten (genoemd in Bijlage 1 van het betreffende besluit). Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling ten aanzien van de verbodsbepalingen in artikelen 8, 9, 11 en 12, mits men werkt op basis van een door de minister goed gekeurde gedragscode. Voor het overtreden van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen is voor aangewezen bedreigde soorten altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Ontheffing kan alleen worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is, er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang en er geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

Het Natura 2000-netwerk is opgesteld ter bescherming van belangrijke habitats en soorten in Europa. De wettelijke basis voor de Natura 2000-gebieden zijn de Vogel- en Habitatrichtlijnen (www.eea.europa.eu). In Nederland is de gebiedsbescherming geregeld in de Natuurbeschermingswet. Gebieden die worden aangewezen en beschermd op basis van de Natuurbeschermingswet zijn:

- Natura-2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn)
- Beschermd natuurmonumenten
- Gebieden die de Minister van EZ aanwijst ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen (met uitzondering van verplichtingen op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn), zoals Wetlands.

Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, te voorkomen, bepaalt de wet dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstoring effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000 gebieden.

Activiteiten en projecten binnen een Natura 2000-gebied kunnen vergunningsplichtig zijn. Ook activiteiten en projecten buiten een Natura 2000-gebied kunnen vergunningsplichtig zijn, omdat de wet ook een zogenaamde externe werking kent. Als een activiteit die buiten een beschermd gebied plaats zal vinden, negatieve gevolgen kan hebben voor dat gebied, moet deze beoordeeld worden. Hierbij moeten ook cumulatieve effecten worden betrokken. Dit kan betekenen dat een plan of handeling op zich geen significant effect veroorzaakt maar in combinatie met andere handelingen of plannen wel. Ook dan is een vergunning noodzakelijk. Het bevoegd gezag voor de verlening van de Natuurbeschermingswet-vergunning is Gedeputeerde Staten van de provincie waarin het Natura 2000-gebied ligt.

Er zijn een drietal situaties mogelijk:

- *Zeker geen negatief effect*
Geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig
- *Mogelijk negatief effect maar zeker geen significant negatief effect*
Verslechterings- en verstoringstoets, afhankelijk van de uitkomst wordt al dan niet een vergunning verleend.
- *Kans op een significant negatief effect.*
Passende beoordeling (zwaardere procedure), Afhankelijk van de uitkomst wordt al dan niet een vergunning verleend. Aan deze vergunning zullen voorschriften en beperkingen, bijvoorbeeld compensatie, verbonden zijn.

Bij een kans op negatieve effecten is het aan te raden om in een vroeg stadium met het bevoegd gezag te overleggen over de te volgen procedure.

2.3 Ecologische Hoofdstructuur

Het doel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), sinds kort 'Natuurnetwerk Nederland' geheten, is om een samenhangend netwerk te creëren van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen. Het huidige netwerk bestaat voor het merendeel uit Natura 2000-gebieden, de beschermde natuurmonumenten en andere bestaande natuurgebieden. Daarnaast worden natuurgebieden uitgebreid, nieuwe natuurgebieden ontwikkeld en ecologische verbindingzones aangelegd.

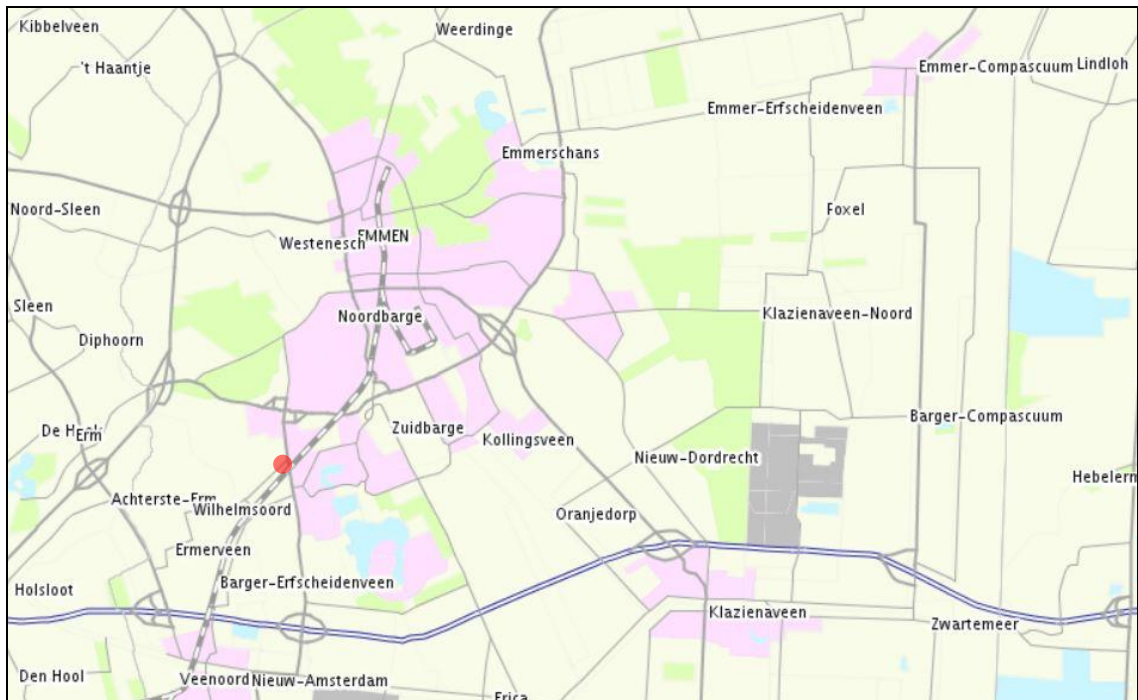
Onderdeel van de EHS zijn Ecologische Verbindingszones (EVZ), die natuurgebieden met elkaar verbinden om het migreren van dieren en planten tussen natuurgebieden mogelijk te maken.

Binnen de ecologische hoofdstructuur geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging en de uitvoering van bepaalde plannen niet mogelijk zijn als daarmee de wezenlijke kenmerken of natuurwaarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. De initiatiefnemer moet onderzoek laten verrichten, om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast.

3. Gebiedsbeschrijving

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bestaat uit een deel van een (aardappel)akker, sloot en halfgemaaide berm naast station Emmen-Zuid, aan de Wilhelmsweg te Emmen (fig. 1 en 2). Aan de oostkant van de Nieuw-Amsterdamsestraat liggen woonwijken maar aan de overige zijden van de akker is geen bebouwing, op het Asielzoekerscentrum (AZC) na.

Figuur 1. Globale ligging van het plangebied (bron: <http://www.googlemaps.com>).

Ten tijde van het bezoek was de akker met aardappels beplant en was de grasberm langs de Wilhelmsweg gedeeltelijk gemaaid. De opvallende, ondiepe en nauwelijks tot geen water bevattende sloot begrenst de Wilhelmsweg en de akker. Het ongemaaide stuk berm was begroeid met algemene kruiden zoals boerenwormkruid, rode klaver, wilde peen en grassen. Aan de andere kant van de Wilhelmsweg is het stationsplein van Emmen-Zuid met kort-gemaaide grasperkjes, verharding, parkeerplaatsen, bushokjes en twee hoge bomen.

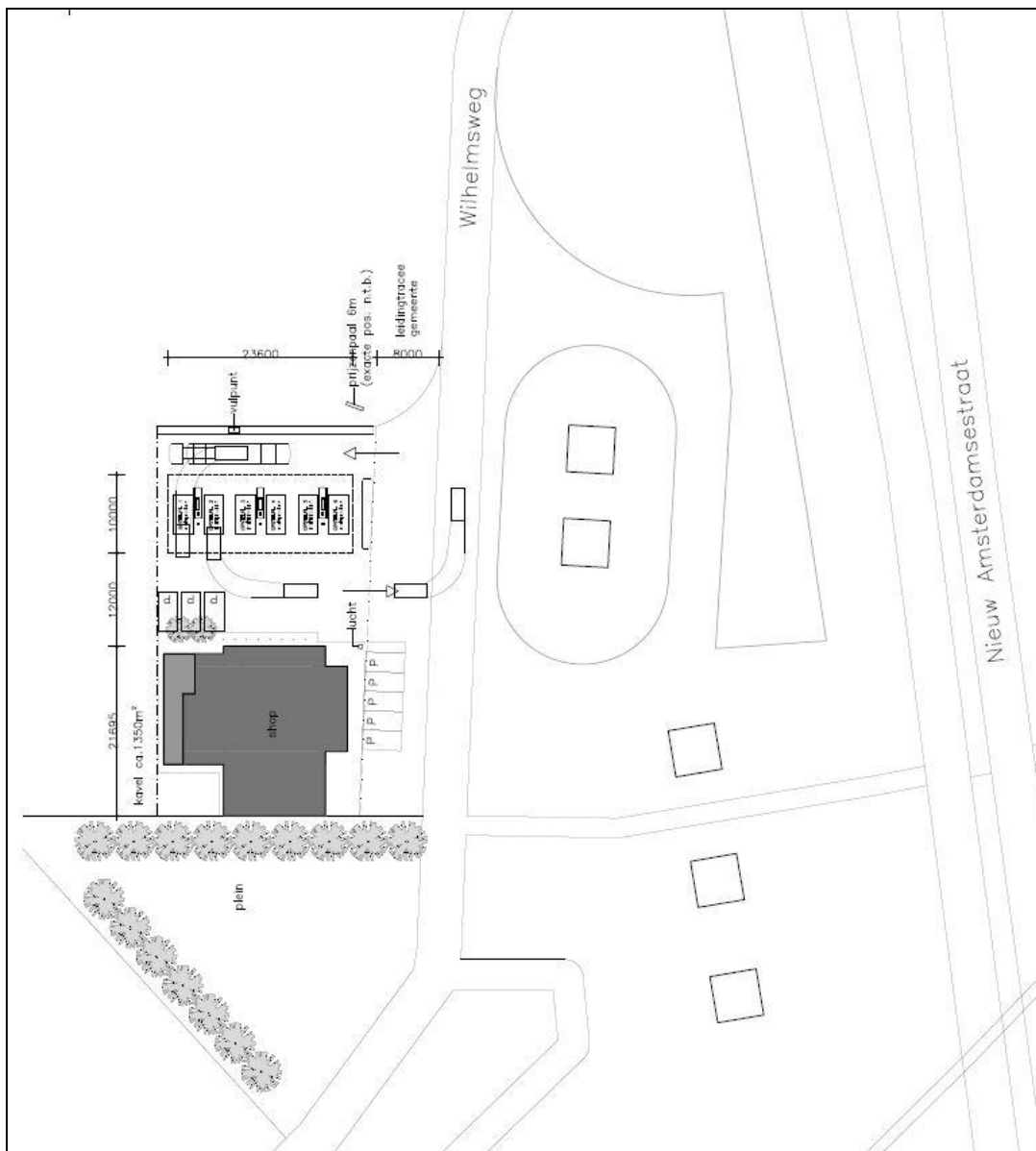
Figuur 2. Het plangebied in meer detail (bron: <http://www.googlemaps.com>).

Figuur 3. Impressie van het plangebied en de omgeving aan de hand van foto's.

3.2 Voorgenomen ingreep

Er zal volgens de huidige plannen een tankstation met een capaciteit van zes pompen en acht parkeerplaatsen worden gerealiseerd waarbij de in- en uitrit naar de Wilhelmsweg zich aan de noordkant van het terrein bevinden en een shop en een verhard pleintje met wat boompjes zal aan de zuidkant komen (fig. 4).

Figuur 4. Tekening van de toekomstige situatie (bron: Fokko Agteres, Twello).

4. Onderzoeksmethode

Het onderzoek bestaat uit twee delen. Voor het onderzoek is begonnen met een literatuurstudie, gevolgd door een veldonderzoek in het plangebied.

4.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, is gebruik gemaakt van de gegevens van beschikbare literatuur en andere (internet) bronnen. De website van zoogdieratlas.nl en telmee.nl zijn geraadpleegd voor de meest actuele waarnemingen. Daarnaast zijn verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen geraadpleegd, zoals bijvoorbeeld 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers, 2009). Ook is gezocht naar resultaten uit onderzoeksrapporten.

4.2 Veldonderzoek

De onderzoeklocatie is één maal bezocht in de ochtenduren van 30 juli 2015, een droge, maar bewolkte ochtend. Het veldwerk voor dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel (globaal) gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een éénmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc.).

Aan de hand van literatuurgegevens en veldbezoek wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden en de mogelijke invloed van de werkzaamheden op deze waarden.

4.3 Uitwerking en rapportage

Bij de bescherming van natuur in Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming. De gebiedsbescherming is geregeld in de Natuurbeschermingswet (Natura 2000) en de soortbescherming in de Flora- en faunawet. In voorliggende rapportage komen de volgende onderdelen aan bod:

[Oriëntatiefase toets Natuurbeschermingswet 1998 \(gebiedsbescherming\)](#)

Voorliggend onderzoek beschrijft de oriëntatiefase van de toetsing aan de Natuurbeschermingswet.

In een oriënterend onderzoek worden o.a. de onderstaande vragen beantwoord:

1. Ligt de ingreeplocatie in de nabijheid van een gebied beschermd volgens de natuurbeschermingswet 1998 (bv. Natura 2000), of ligt er een Natura 2000-gebied binnen de invloedsfeer van de ingreeplocatie, zodat externe en/of cumulatieve effecten te verwachten zijn.
2. Wat zijn de mogelijke negatieve en/of positieve effecten van de voorgenomen ingrepen op de instandhoudingdoelstellingen van een Natura 2000-gebied in kwestie.
3. Kunnen deze effecten:
 - a. verstorend zijn voor kwalificerende soorten
 - b. leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de kwalificerende habitats
 - c. significant negatief zijn voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

Hieruit volgt of er een vergunning op grond van de natuurbeschermingswet is vereist. Het wel of niet afgeven van een vergunning wordt beoordeeld door middel van een verstorings- of verslechteringstoets of een passende beoordeling.

Toetsing aan de Flora- en faunawet (soortbescherming)

Onderzocht wordt of de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden, een ontheffing noodzakelijk is en of daaruit voortvloeiende verplichtingen in de vorm van mitigatie of compensatie noodzakelijk zijn. Hierbij is onderscheidt gemaakt in tabel 1 soorten en de tabel 2 en 3 soorten van de Flora- en faunawet.

Voor de tabel 1 soorten geldt een algehele vrijstelling voor het overtreden van enkele verbodsbepalingen wanneer sprake is van bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik of van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht (zie paragraaf 2.1).

Voor tabel 2 soorten, en bij bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting is het mogelijk om met een door het ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode te werken. Als de beschreven maatregelen van een goedgekeurd gedragscode in acht worden genomen, is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk.

De tabel 3 soorten zijn strikt beschermd. Indien er verbodsartikelen overtreden gaan worden is een ontheffing nodig.

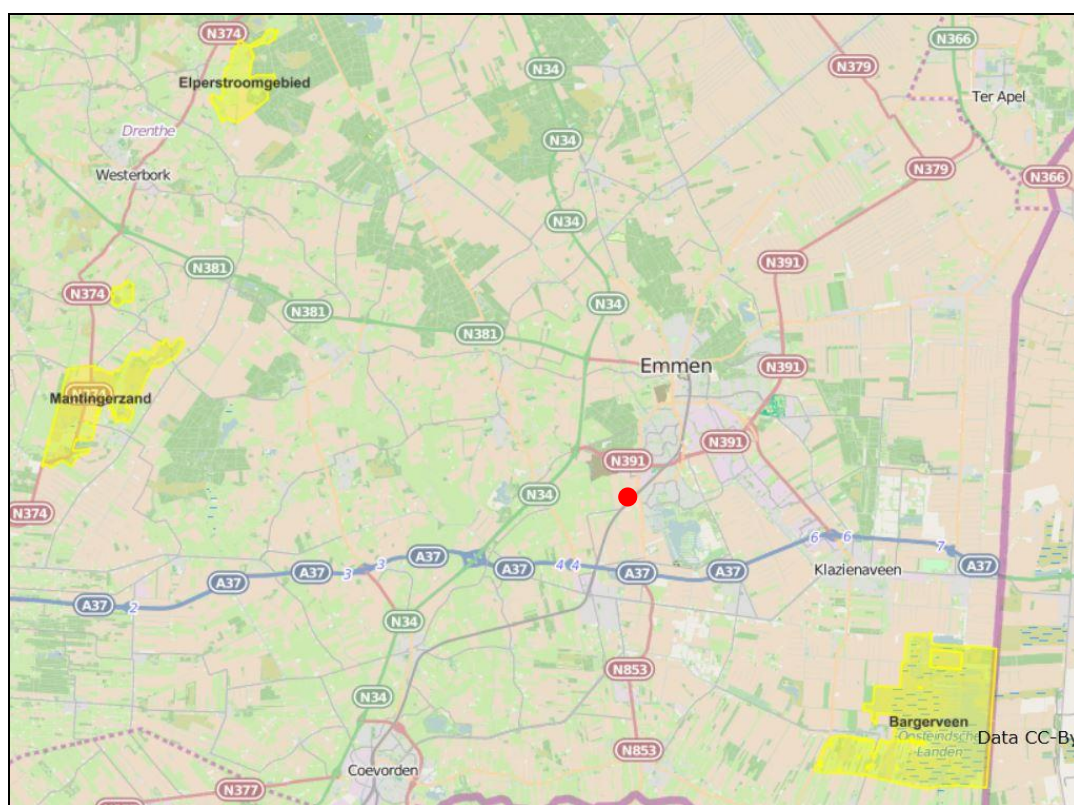
5. Resultaten

De werkzaamheden welke worden uitgevoerd kunnen zowel effect hebben op beschermde gebieden als op beschermde soorten. Aan de hand van literatuurgegevens en het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden en de mogelijke invloed van de werkzaamheden op deze waarden.

5.1 Gebiedsbescherming

5.1.1 Natura 2000

De drie dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn 'Elperstroomgebied', 'Mantingerzand' en 'Bargerveen', deze liggen op een paar kilometer van het plangebied (zie figuur 5).

Figuur 5. Het plangebied (rood) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (geel)

(Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>).

De effectenbeoordeling

Het plangebied ligt op minimaal 10 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Baggerveen en daarmee, ook gezien de aard van de ingreep, buiten de invloedssfeer ervan. Omdat er geen oppervlakte, habitattypen of -soorten of andere natuurwaarden van dit gebied aangetast zullen worden tijdens de werkzaamheden en na de realisatie, is een nadere toetsing aan de Natuurbeschermingswet niet nodig.

5.1.2 Ecologische Hoofdstructuur / Natuurnetwerk Nederland

De EHS, of beter gezegd het Natuurnetwerk Nederland werd tot voor kort op rijksniveau vastgelegd, maar op provinciaal niveau door de provincies uitgewerkt. Sinds 2014 zijn de provincies echter ook verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit Natuurnetwerk. In het Natuurpact hebben de provincies met het rijk afgesproken om tot 2027 80.000 hectare natuur in te richten. De provincie beschermt dit Natuurnetwerk door middel van het 'Nee, tenzij' - principe: de provincie staat geen nieuwe functies toe, tenzij is aangetoond dat ze niet schadelijk zijn voor de natuur. Het plangebied ligt buiten de EHS (fig. 6).

Figuur 6. Het plangebied (rood) ten opzichte van de EHS / NN (Bron: www.drenthe.info)

De effectenbeoordeling

Het EHS-beschermingsregime is opgebouwd uit verschillende elementen. Het plangebied ligt niet binnen EHS / Natuurnetwerk. Het beleid van de EHS kent geen externe werking. De ingreep kan op basis van vigerend beleid plaatsvinden.

5.2 Soortenbescherming (Flora- en faunawet)

Van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten in het onderzoeksgebied en in de directe omgeving daarvan (tot 1000 m). Door middel van het veldbezoek is een inschatting gemaakt van de te verwachte beschermde soorten in het plangebied. Daarna is onderzocht welke effecten de werkzaamheden kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. De werkzaamheden bestaan uit het aanleggen van een tankstation, inclusief tanks, parkeerplaatsen, op- en afrit en een pleintje waarbij het huidige terrein bestaande uit akkergrond met aardappels, een begroeide sloot en een gedeeltelijk gemaaide kruidenrijke berm zal worden ingenomen.

Voor de tabel 1 soorten van de Flora- en faunawet geldt een algehele vrijstelling voor het overtreden van enkele verbodsbepalingen en wanneer sprake is van bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik of van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht. Daarom zullen de tabel 1 soorten die in het plangebied kunnen voorkomen wel worden genoemd, maar worden verder niet in de effectenbeoordeling meegenomen.

5.2.1 Grondgebonden zoogdieren

Bronnenonderzoek

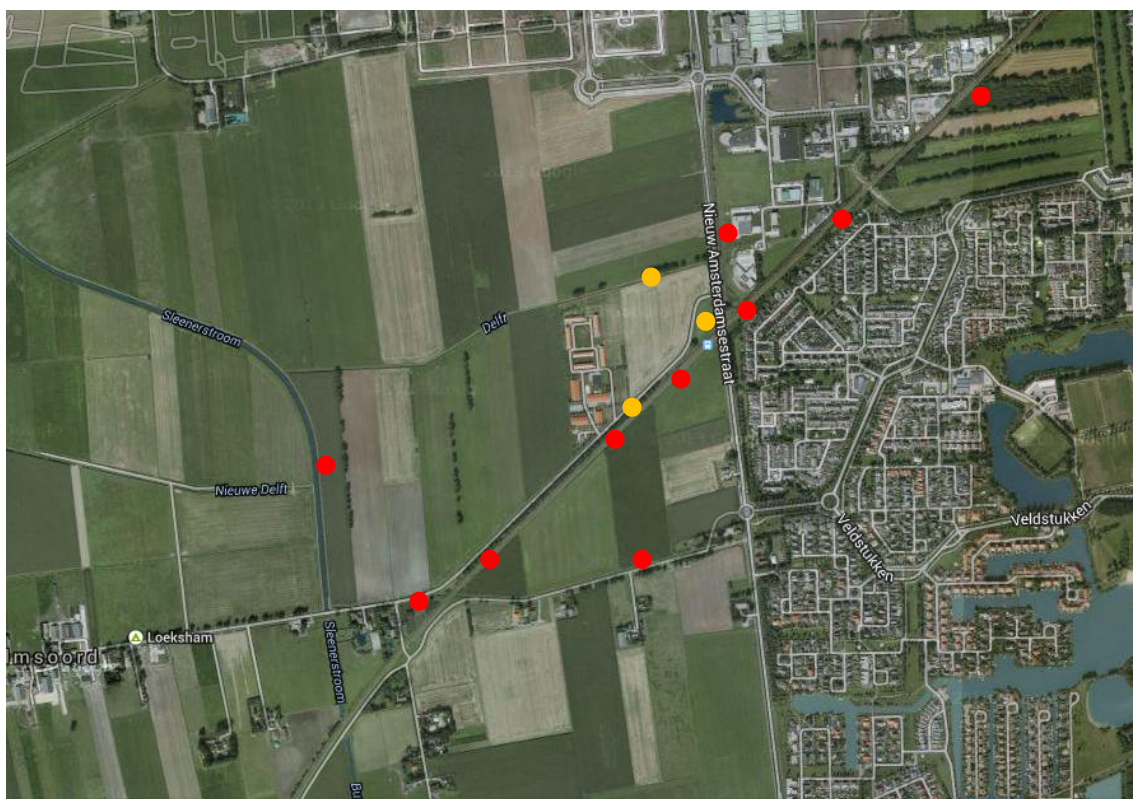
Een aantal grondgebonden zoogdieren zijn in het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied waargenomen. Daarnaast kunnen ook andere zoogdieren in het plangebied voorkomen. Tabel 1 geeft een overzicht van deze soorten.

Tabel 1. Overzicht van grondgebonden zoogdieren die zijn waargenomen, of voor kunnen komen.

soort	Waarneming (literatuur)	Potentieel voorkomend	Beschermingsstatus		
			FF 1	FF 2	FF 3
mol	X	X	X		
bruine rat	X	X	X		
egel	X	X	X		
konijn	X	X	X		
haas	X	X	X		
ree	X	X	X		
bunzing	X	X	X		
vos	X	X	X		
algemene muizensoorten	X	X	X		
eekhoorn	X			X	
steenmarter	X			X	
boomarter	X			X	
das	X	X			X
veldspitsmuis	X	X			X

Algemene lichtbeschermden soorten kunnen in het plangebied al dan niet tijdelijk voorkomen. Marters hebben hun rust- of verblijfplaatsen in hopen, onder takkenhopen en in menselijke bebouwing welke in dit gras- en akkergebiedje niet aanwezig zijn. Dassenburchten liggen beschut en in het algemeen op rustige plaatsen. Ook deze zijn niet aanwezig nabij de stationsplein.

Tenslotte is de enige soort waarvan het aannemelijk is dat deze aanwezig is binnen het plangebied en dan met name de wegberm: de veldspitsmuis. Uit eigen onderzoek in 2014 voor Prorail is gebleken dat de soort rond station Emmen-Zuid redelijk algemeen is. Landelijk is de soort echter zeer zeldzaam en daarom zwaar beschermd. In figuur 7 is een overzicht van de plekken waar eind 2014 door Ekoza (rood) en in 2007 door Ecogroen Advies veldspitsmuizen rond het station zijn gevangen.

Figuur 7. Locaties met recente waarnemingen (vangsten) van veldspitsmuis (rood 2014, oranje 2007).

Veldonderzoek

Sporen of hopen van grondgebonden zoogdieren zijn tijdens de quick-scan niet aangetroffen binnen het plangebied. Er is ook gekeken of de vegetatie geschikt zou zijn voor veldspitsmuis. Deze is vergeleken met de vegetatie-omstandigheden op plekken vlakbij waar veldspitsmuizen zijn gevangen, bijvoorbeeld de spoorberm direct ten zuidoosten van het station (fig. 8).

Figuur 8. Spoorberm ten zuidoosten van station Emmen-Zuid: leefgebied van de veldspitsmuis.

Effectenbeoordeling

Op basis van recent onderzoek nabij het plangebied en de geschiktheid van de kruidige en grazige berm is het zeer waarschijnlijk dat er veldspitsmuizen in het plangebied aanwezig zijn. Dit leefgebied zal door de aanleg van het tankstation worden vernietigd. Om toch de ingreep te laten plaatsvinden zal een ontheffing flora- en faunawet benodigd zijn.

5.2.2 Vleermuizen

Vleermuizen zijn zwaar beschermde zoogdiersoorten die onder tabel 3 vallen van de Flora- en faunawet. Verblijfplaatsen (kraam-, zomer, paar- en winterverblijven) en essentiële vliegroutes en foerageergebieden ervan zijn beschermd.

Bronnenonderzoek

Een aantal vleermuissoorten zijn volgens bronnen in het plangebied of in de omgeving waargenomen. De waarnemingen betreffen uitsluitend foeragerende en overvliegende dieren.

Tabel 2. Overzicht van vleermuizen die zijn waargenomen, of voor kunnen komen.

soort	Waarneming (literatuur)	Potentieel voorkomend	Beschermingsstatus		
			FF 1	FF 2	FF 3
gewone dwergvleermuis	x	x			x
ruige dwergvleermuis	x	x			x
laatvlieger	x	x			x
rosse vleermuis	x	x			x
gewone grootoorvleermuis	x	x			x

Van de vleermuizen die in de omgeving zijn waargenomen, zijn 's zomers de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger strikt gebouwbewonende soorten die in panden in de omgeving een verblijfplaats kunnen hebben. Rosse vleermuis, watervleermuis en franjestaart

zijn voornamelijk boombewonende soorten, terwijl ruige dwergvleermuizen en gewone grootoorvleermuizen hun verblijfplaats in zowel gebouwen als bomen kunnen hebben.

Veldonderzoek

Binnen het plangebied zijn geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Ook essentiële vliegroutes of foerageergebieden worden niet verwacht.

Effectenbeoordeling

Er worden door de bouw van het tankstation geen negatieve effecten op vleermuizen verwacht.

5.2.3 Vogels

Vogels vallen onder hetzelfde beschermingsregime als de tabel 3 van de Flora- en faunawet en mogen in de broedtijd niet verstoord worden. Hiervoor is geen ontheffing mogelijk. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Dit omdat het broedseizoen van soort tot soort en van jaar tot jaar kan verschillen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode van 15 maart tot 15 juli worden aangehouden.

Daarnaast zijn van enkele vogels de nesten het hele jaar door beschermd zoals bijvoorbeeld van roofvogels en uilen maar ook van gebouwbewonende soorten.

Bronnenonderzoek

In de omgeving van Emmen worden veel (algemene) soorten vogels waargenomen. Vooral de vogels waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn en vogels die in bermen en op akkers broeden zijn hier mogelijk van belang.

Veldonderzoek

Tijdens het veldonderzoek zijn een aantal vogels gehoord en gezien: houtduif, kauw, koolmees, merel, winterkoning, gaai en zwarte kraai. Mogelijk dat er in het broedseizoen zich een grondbroeder als graspieper of witte kwikstaart in de berm zou kunnen nestelen of in het voorjaar een Kievit op de akker, de kans erop is niet groot in dit relatief kleine terrein wat bovendien gelegen is langs een drukke stationsweg. Vaste verblijfplaatsen van bijvoorbeeld roofvogels zouden zich mogelijk in de bomen rond het station kunnen bevinden, maar de afstand tot het geplande benzinstation is dermate groot dat er bij de bouw geen sprake zou zijn van verstoring.

Tijdens het veldbezoek (september) zijn geen nesten of andere vogelsporen aangetroffen in het plangebied.

Effectenbeoordeling

Vogels mogen in de broedtijd niet verstoord worden. Het hoge gras in de berm zal daarom alleen buiten het broedseizoen mogen worden gemaaid indien er (mogelijk) nesten in aanwezig zijn. Ook broedende akkervogels mogen door de ingreep niet worden verstoord.

5.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Er zullen mogelijk werkzaamheden aan de ondiepe sloot plaatsvinden en daardoor zullen er mogelijk negatieve effecten op vissen of amfibieën ontstaan. Vissen zijn in het onderzoek echter buiten beschouwing gelaten gezien het ontbreken van water voor tenminste een deel en waarschijnlijk zelfs een groot deel van het jaar.

Bronnenonderzoek

Er zijn weinig waarnemingen gevonden van amfibieën. Een enkele bruine kikker of gewone pad zouden tijdelijk in het plangebied voor kunnen komen. Reptielen komen in dit deel van Emmen niet voor.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën of reptielen aangetroffen. Er is een inschatting gemaakt over het gebruik van het plangebied door amfibieën en reptielen.

In het plangebied was ten tijde van de quick-scan geen voortplantingswater voor (vissen of) amfibieën aanwezig. Gezien de geringe diepte en de dichte plantengroei zal ook op andere momenten in het jaar de sloot niet geschikt zijn als voortplanting- of leefgebied voor amfibieën. In de winter zou de slootoever kunnen dienen als overwinteringsplek voor algemene amfibiesoorten. Soorten uit tabel 2 of 3 worden hier echter niet verwacht.

Effectenbeoordeling

Het plangebied biedt geen mogelijkheden voor de voortplanting van vissen of amfibieën. Middel- of zwaarbeschermd en reptielen, amfibieën en vissen worden in het plangebied niet verwacht wegens gebrek aan geschikt habitat.

5.2.5 Flora

Bronnenonderzoek

Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde planten in of nabij het plangebied. Wel groeien er lichtbeschermden soorten als grasklokje, wilde marjolein en steenanjer in de omgeving maar zijn vaak verwilderde planten welke bovendien buiten de beïnvloedingsfeer van de ingreep zijn gevonden.

Veldonderzoek

De berm is tijdens de quick-scan op 1 september onderzocht op beschermde planten. Deze zijn niet gevonden. Gezien de goede onderzoekstijd voor mogelijk aanwezige beschermde planten als div. klokjes en wilde marjolein, worden op andere momenten deze ook niet verwacht.

Effectenbeoordeling

Beschermde planten zijn in het plangebied niet aangetroffen en worden er niet verwacht.

5.2.6 Ongewervelden

Bronnenonderzoek

Er zijn geen waarnemingen bekend van ongewervelden in of nabij het plangebied.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek is een inschatting gemaakt op het voorkomen van beschermde ongewervelden in het plangebied. Iedere soort is afhankelijk van een bepaald habitat. Deze habitats (met name heide en (laag)veen, grote rivieren en oude, rottende eiken) liggen niet in het plangebied. Er vlogen kleine koolwitjes en bruine zandoogjes in de berm.

Effectenbeoordeling

Beschermde ongewervelden worden niet in het plangebied verwacht.

6. Conclusies en aanbevelingen

Aan de hand van het voorgaande kan een aantal conclusies worden getrokken en worden aanbevelingen gegeven voor de te nemen vervolgstappen.

6.1 Gebiedsbescherming

Er zijn geen negatieve effecten, dan wel significant negatieve effecten te verwachten van het project op de nabij gelegen Natura 2000-gebied de Rijntakken. Een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet is niet nodig.

Het plangebied ligt niet binnen de EHS / Natuurnetwerk Nederland. De ingreep kan op basis van het EHS-beleid plaatsvinden.

Er hoeven aangaande de gebiedsbescherming geen vervolgstappen te worden ondernomen.

6.2 Soortbescherming

De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Niet alleen de instandhouding van verblijfplaatsen is hiervoor van belang, maar ook de instandhouding van het leefgebied. Te allen tijde dient men de zorgplicht in acht te nemen. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. Bij beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Voor alle tabel 1 soorten die in het plangebied voor kunnen komen geldt een algehele vrijstelling voor het overtreden van enkele verbodsbepalingen en wanneer sprake is van bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik of van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

6.2.1 Grondgebonden zoogdieren

De veldspitsmuis is zeer waarschijnlijk in de berm van het plangebied aanwezig. Dit is zwaarbeschermde soort waarbij bij vernietiging van vaste rust- en verblijfplaats een ontheffing dient te worden aangevraagd bij bevoegd gezag (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland). Bij deze aanvraag dient een voorgesteld maatregelenplan ('projectplan ruimtelijk ingrepen') te worden bijgevoegd. Vergelijkbaar projectplan voor Prorail waarin een concreet voorstel tot compensatie van het leefgebied is opgenomen, is onlangs goedgekeurd. Wanneer men in overleg met de gemeente tot een gelijke oppervlakte-compensatie binnen 250 meter van het tankstation kan komen, kan dit worden voorgesteld in een ontheffingsaanvraag en projectplan aan RVO. Anderzijds zou de locatie van het pleintje als (gedeeltelijke) compensatie kunnen dienen of zou kunnen worden aangehaakt op de ontheffing van Prorail. Een en ander dient nader verkend te worden. Kortom een ontheffing dient voor de veldspitsmuis te worden aangevraagd.

6.2.2 Vleermuizen

Binnen het plangebied zijn geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Ook essentiële vliegroutes of foerageergebieden worden niet verwacht. Er worden door de bouw van het tankstation geen negatieve effecten op vleermuizen verwacht. Een ontheffingsaanvraag is daarmee niet aan de orde.

6.2.3 Vogels

Vogels mogen in de broedtijd niet verstoord worden. Het hoge gras in de berm zal daarom alleen buiten het broedseizoen mogen worden gemaaid (buiten half maart-half juli) omdat er (mogelijk) nesten in aanwezig zijn. Tenzij er van te voren een inspectie heeft plaatsgevonden waaruit blijkt dat deze er niet zijn. Ook broedende akkervogels mogen door de ingreep niet worden verstoord. Jaarrond beschermde nesten zijn niet aanwezig binnen het plangebied en zullen door de realisatie ook, wanneer in de buurt aanwezig, niet worden verstoord. Een ontheffingsaanvraag is wanneer men buiten het broedseizoen werkt niet aan de orde.

6.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Het plangebied biedt geen mogelijkheden voor de voortplanting van vissen of amfibieën. Middel- of zwaarbeschermde en reptielen, amfibieën en vissen worden in het plangebied niet verwacht wegens gebrek aan geschikt habitat. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet nodig.

6.2.5 Flora

Beschermde planten zijn in het plangebied niet waargenomen en worden ook niet verwacht. De werkzaamheden zullen geen negatieve effecten hebben op beschermde planten. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet nodig.

6.2.6 Ongewervelden

Beschermde soorten ongewervelden worden niet verwacht. De ingreep heeft geen negatief effect op ongewervelden. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet nodig.

Bronnen

Literatuur

- Broekmeyer, M.E.A., F.G.W.A. Ottburg en F.H. Kistenkas, 2003. Flora- en faunawet, Toepassing van artikel 75 in de praktijk. Alterra, Wageningen.
- Ministeries van LNV en VROM en de provincies, 2006. Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS.
- Wallink, M., van der Sluis, M. 2007. Aanvullend onderzoek Veldspitmuus Station Emmen-Zuid. Ecogroen, Zwolle.
- Ekoza, 2014. Nader onderzoek veldspitsmuus Station Emmen-Zuid. Onderzoek in opdracht van Prorail. Rapportnummer 14.007.
- Ekoza, 2014. Vervolgonderzoek veldspitsmuus Station Emmen-Zuid (2). Onderzoek in opdracht van Prorail. Rapportnummer 14.114.
- Limpens, H.,e.a. 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij. Tweede druk. ISBN 90 5011 0916.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey- Nederland, Leiden.

Websites

- www.rijksoverheid.nl
- www.drenthe.info
- www.telmee.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.google.nl/maps